

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko: Agnieszka Gasz

2. Uzyskane tytuły i stopnie naukowe:

- 2007 – doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, stopień uzyskany na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie rozprawy pt. *Aforyzm – tworzywo i mechanizmy generalizacji w rosyjsko-polskiej konfrontacji językowej*, promotor: prof. zw. dr hab. Henryk Fontański, recenzenci: prof. zw. dr hab. Jadwiga Stawnicka, prof. zw. dr hab. Wojciech Chlebda.
- 2002 – magister filologii rosyjskiej, tytuł uzyskany na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie pracy pt. *Функционально-синтаксическая характеристика русских афоризмов* napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Henryka Fontańskiego.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

- 1.10.2007 – nadal

Zakład Językoznawstwa Konfrontatywnego i Translatoryki

Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Stanowisko: adiunkt naukowo-dydaktyczny

Wymiar etatu: pełny etat

- 1.10.2002 – 30.06.2007

Zakład Rosyjsko-Polskiego Językoznawstwa Konfrontatywnego

Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Stanowisko: asystent naukowo-dydaktyczny, doktorant

Wymiar etatu: ½ etatu

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.)

a) Tytuł osiągnięcia naukowego:

Studia nad polskimi i rosyjskimi czasownikami jedzenia

b) Publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego:

Monografia:

Agnieszka Gasz: *Polskie i rosyjskie czasowniki jedzenia. Studium leksykalno-semantyczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. Katowice 2019, ss. 480. ISBN 978-83-226-3519-3.

Recenzent wydawniczy: dr hab. prof. UO Czesław Lachur

c) Szczegółowe omówienie celu naukowego ww. pracy oraz otrzymanych wyników z uwzględnieniem ich ewentualnego wykorzystania

Przedłożona do recenzji rozprawa habilitacyjna sytuuje się w nurcie badań leksykalno-semantycznych. Celem pracy było sporządzenie konfrontatywnego opisu polskich i rosyjskich czasowników fizjologicznych domeny jedzenia. Struktura pracy, oprócz wstępu i zakończenia, obejmuje dwie zasadnicze części: teoretyczną oraz materiałową, na które składają się kolejne rozdziały i podrozdziały.

Rozdział pierwszy został poświęcony omówieniu stanu badań nad czasownikami jedzenia. W jego obrębie dokonuję zarysu problematyki badawczej, rozpatrując akt jedzenia na dwóch podstawowych płaszczyznach. Z jednej strony jako czynność o charakterze pozajęzykowym ze szczególnym naciskiem na jej wymiar biologiczny i kulturowy. Z drugiej zaś strony rozważam jedzenie w planie czysto językowym jako nazwę pewnej klasy czynności. Na wstępie staram się osadzić omawianą funkcję życiową w szerszym kontekście – jako przedmiot badań wielu różnych (niekiedy dość odległych) dyscyplin naukowych, a mianowicie: biologii i fizjologii, a także psychologii, socjologii, antropologii, etnografii, religioznawstwa czy filozofii. Przegląd kluczowych kwestii dotyczących istoty jedzenia i jego rozlicznych funkcji z punktu widzenia wskazanych obszarów badawczych w głównej mierze jest jednak prowadzony przez pryzmat komunikacji w jej odmianie kulturowej. Najpierw zatem koncentruję swoje rozważania wokół ważniejszych funkcji semiotycznych przypisywanych

niektórym potrawom i samej czynności jedzenia oraz związanych z tym przesądów, jak również wokół spraw komunikacji niewerbalnej, a więc mowy ciała czy kodu „jedzeniowych” konwenansów, a także wokół pewnych zagadnień związanych już z komunikacją werbalną, jak choćby „konsumpcyjna” etykieta językowa. W kolejnym podrozdziale skupiam się natomiast na sprawach lingwistycznych w ścisłym tego słowa znaczeniu, omawiając stan badań poświęconych czasownikom jedzenia. Na początku referuję dostępne prace teoretyczne i materiałowe dotyczące danej problematyki (zarówno rodzime, jak i obce – głównie rosyjskie). Następnie dokonuję przeglądu polskich i rosyjskich opracowań leksykograficznych, które rozpatruję pod kątem sposobu portretowania czasowników oznaczających jedzenie. Ostatni podrozdział zarysu zagadnień badawczych przedstawia próbę zestawienia, a zarazem uporządkowania terminologii językoznawczej stosowanej w odniesieniu do badanej klasy czasowników. Przeprowadzony rekonesans pozwolił na dokonanie wstępnych obserwacji dotyczących zebranego materiału leksykalnego i sformułowanie pewnych ogólnych założeń jego opisu.

Na tej podstawie w rozdziale drugim przedstawiam ramowy projekt charakterystyki porównawczej wybranej klasy czasowników. Zakłada on zastosowanie w ich opisie metod wpisujących się zarówno w program strukturalistyczny (semantyka składnikowa oraz teoria pól leksykalnych), jak i metod kognitywnych (teoria metafor pojęciowych, teoria schematów wyobraźniowych, koncepcja JOS, elementy definicji kognitywnej). Narzędzia strukturalistyczne pozwalają bowiem na dokonanie próby dotarcia do warstwy znaczeniowej czasowników jedzenia. Z kolei metody semantyki kognitywnej i kulturowej (jako dopełnienie opisu prowadzonego w duchu semantyki leksykalnej) umożliwiają wyjaśnienie mechanizmów wykształcania się znaczeń przenośnych bazowych czasowników jedzenia, a także podjęcie próby rekonstrukcji językowego obrazu jedzenia wyłaniającego się z treści badanych leksemów. Instrumentarium klasycznych programów lingwistycznych wykorzystane do analizy wybranej klasy czasowników sprawdza się zarówno w wykrywaniu tego, co jest w niej systemowe oraz regularne, jak i tego, co jednostkowe i nieregularne. Przyjęcie szerszej perspektywy badawczej odwołującej się do metodologii wypracowanych w semantyce językoznawczej (strukturalnej, kognitywnej i kulturowej) daje zatem szansę na sporządzenie możliwie kompleksowego opisu materiału leksykalnego.

Analizowany w pracy materiał językowy obejmuje głównie wyrazy (czasowniki jedzenia), a także ich definicje z przykładami użycia. Materiał został wyekscerpowany ze współczesnych polskich i rosyjskich źródeł leksykograficznych: słowników książkowych oraz elektronicznych. Kryterium decydującym o włączeniu danej jednostki do analizy było

występowanie w jej definicji podstawowego komponentu znaczeniowego [jeść]/[есть]. Selekcji leksemów wchodzących w skład pola czasowników jedzenia dokonywałam na podstawie przeglądu słowników ogólnych języka polskiego i rosyjskiego, a także słowników czasowników, słowników synonimów, słowników tematycznych, semantycznych, pojęciowych (ideograficznych) oraz składniowych, jak również słowników leksyki potocznej i żargonowej. Oprócz słowników językowych podstawą materiałową analitycznej części pracy były korpusy tekstowe oraz wybrane pozycje z literatury pięknej, a w pewnym stopniu również zasoby Internetu.

Szczegółowej analizie czasowników jedzenia został poświęcony rozdział trzeci (najbardziej obszerny) składający się z trzech podrozdziałów. Badanie przebiegało trójetapowo (odrębnie dla każdej grupy materiałowej, a poszczególne jego odcinki podsumowywano wnioskami porównawczymi). Ujęcie pierwsze odwzorowuje strukturę znaczeniową polskich i rosyjskich czasowników jedzenia wyłanianą w drodze dekompozycji na prostsze składniki semantyczne (analiza składnikowa paradygmatyczna). Spośród czasowników pola jedzenia wyodrębniono następnie wyrażenia niesynonimiczne, grupując je w zbiory synonimów (synsety). W dalszej kolejności wykrywano podstawowe konteksty, w jakich występują czasowniki jedzenia (analiza składnikowa syntagmatyczna). Ujęcie zarysowane w ramach drugiego podrozdziału ukazuje z kolei podstawowe mechanizmy wykształcania się znaczeń przenośnych na przykładzie centralnych czasowników w polu jedzenia (subkategoryzacja leksykalna, metafory pojęciowe). Rzut trzeci natomiast odtwarza ważniejsze treści niedefinicyjne kojarzone z bazowymi czasownikami jedzenia oraz ich ekspresywnymi synonimami (konotacje znaczeniowe). Obserwacja najczęstszych frazeologizmów oraz przysłów z tymi czasownikami, jak również przegląd reprezentatywnych grup synonimów ekspresywnych umożliwiły przy tym dokonanie próby rekonstrukcji utrwalonego w ich znaczeniach językowego obrazu jedzenia.

Mimo wielu dokonań w dziedzinie semantyki lingwistycznej, a także obszernej literatury (nie tylko językoznawczej) nie przedstawiono dotychczas zadowalającej i pełnej definicji znaczenia. Najogólniej rzecz biorąc, według teorii strukturalnych (mieszczących się w obrębie paradygmatu obiektywistycznego (realistycznego)), język (znak językowy) odnosi się do obiektywnie istniejących elementów rzeczywistości. Z kolei według reprezentujących paradygmat subiektywistyczny teorii kognitywnych, język (znak językowy) odnosi się do mentalnych reprezentacji rzeczywistości, co oznacza, że w relacji między językiem a rzeczywistością pośredniczy świadomość podmiotu poznającego. Podjęta przeze mnie próba konfrontatywnego opisu polskich i rosyjskich czasowników jedzenia jest wyrazem dążenia do

zintegrowania obu tych stanowisk. Zastosowanie procedur badawczych wypracowanych w obrębie dwóch głównych (w gruncie rzeczy dopełniających się) paradygmatów lingwistycznych, czyli semantyki strukturalnej i kognitywnej, pozwoliło na sporządzenie możliwie pełnego opisu wybranej klasy czasowników przy całej jej swoistości.

Analiza wykazała, że czasowniki odnoszące się do domeny jedzenia mają w obu porównywanych językach liczną i zróżnicowaną reprezentację. Występowanie wspólnego komponentu znaczeniowego [jeść] stwierdziłam w strukturze znaczeniowej 157 polskich czasowników. W materiale rosyjskim natomiast archisem [есть] zawierał się w znaczeniu 148 czasowników. Reprezentację znaczenia poszczególnych polskich i rosyjskich czasowników jedzenia wykrywałam metodą dekompozycji na prostsze składniki semantyczne. Następnie uporządkowałam wszystkie zebrane wyrazy, grupując je w zbiory synonimów. W obrębie porównywanego pola wyróżniłam 108 takich grup (synsetów): od najbardziej ogólnych do coraz bardziej szczegółowych. W ścisłym centrum pola sytuują się jednostki *jeść/есть* oraz ich najbliższe synonimy. W strefie okalającej centrum mieszczą się derywaty słowotwórcze bazowych czasowników jedzenia wskazujące m.in. na powtarzalność bądź fazę czynności jedzenia, a także na niektóre sposoby jej realizacji. Dalej rozciągają się kolejne zbiory synonimów. W wyniku przeprowadzonej analizy składnikowej paradygmatycznej udało się wśród nich wyodrębnić 10 najbardziej reprezentatywnych grup czasowników dotyczących: mechanicznej obróbki pokarmu, wyrazów związanych relacją pociągania, jak również odnoszących się do określania smaku pożywienia, ukierunkowanych na czerpanie przyjemności smakowej z jedzenia, wyrażających charakterystykę dźwiękową, wskazujących na ilość i tempo jedzenia, na relacje międzyludzkie, a także na porę i miejsce jedzenia. Konfrontacja materiału polskiego i rosyjskiego jednocześnie ukazała, że w badanym polu występują luki leksykalne. Jako przykładową ilustrację tego zjawiska można przywołać SYNSET₁₀. Zbiór ten obejmuje czasownik *разведать*, w którego strukturze znaczeniowej można wskazać komponenty: [jeść] [wspólnie z kimś] [potoczne]. Nie udało mi się stwierdzić występowania wyrazów o analogicznej konfiguracji składników semantycznych w polszczyźnie. Pozwala to na sformułowanie wniosku, że dane znaczenie ma swoją reprezentację leksykalną tylko w języku rosyjskim.

Oprócz luk leksykalnych w analizowanym polu obserwuje się również pewne różnice pod względem przejawiania się/nieprzejawiania się (odmiennego uszeregowania) poszczególnych składników znaczenia, a także międzyjęzykowe nieodpowiedniości w zakresie liczebności badanych ciągów synonimów. Przykładowo, SYNSET₆ wyróżniony na podstawie wspólnych cech znaczeniowych: [jeść] [mało] [zacząć i nie skończyć], w polszczyźnie

reprezentują trzy czasowniki, zawierające ponadto w swej strukturze semantycznej składnik kojarzony [potoczne], por. *nadjadać*, *nadžerać*, *ujadać*. W języku rosyjskim natomiast w rozpatrywanym znaczeniu realizują się dwa czasowniki, którym z kolei nie przysługują semy potencjalne, por. *надъедать*, *отъедать*¹.

Celem kolejnego etapu badania było rozpoznanie podstawowych otoczeń słownych, w jakich występują polskie i rosyjskie czasowniki jedzenia. Opis łączliwości syntaktycznej czasowników jedzenia przeprowadziłam w drodze analizy składnikowej syntagmatycznej. Umożliwiło to odtworzenie podstawowego modelu struktury predykatowo-argumentowej właściwej czasownikom należącym do pola jedzenia. Dla czasowników analizowanego pola można wyróżnić cztery główne aktanty semantyczne: subiekt (istota działająca (agens)), obiekt, narzędzie/quasi-narzędzie oraz odbiorca (pacjens). Wypełnienie lewostronnej pozycji walencyjnej przy czasownikach jedzenia jest obligatoryjne, natomiast prawostronne miejsca walencyjne przewidziane dla obiektu, odbiorcy (pacjensa) i narzędzia/quasi-narzędzia są fakultatywne. Na podstawie zrealizowanych doświadczeń semantycznych udało mi się określić najistotniejsze cechy przysługujące wykonawcy i odbiorcy rozpatrywanej czynności, a także własności referencyjne obiektu jedzenia oraz rodzaj narzędzia konsumpcji. Porównanie polskich i rosyjskich czasowników ujawniło, że większość z nich realizuje zbliżony model rekcji. Niemniej jednak mogą się one również od siebie różnić pod względem stopnia wypełnienia poszczególnych pozycji argumentowych. Zjawisko to można zilustrować na przykładzie SYNSETU₄₁. Reprezentujące dany zbiór czasowniki *ciamkać* i *чавкать* otwierają miejsce walencyjne zarówno dla subiektu, jak i obiektu (kto, co), por. *ciamkał parówkę/чавкал нупожок*. Z kolei w wypadku leksemu *mlaskać* można wskazać jedynie walencję subiektu (kto), por. **mlaskał parówkę*.

Rezultaty przeprowadzonej analizy składnikowej przedstawiłam w postaci schematów sememów polskich i rosyjskich czasowników jedzenia. Obejmują one semy nuklearne (reprezentujące porządek paradygmatyczny) oraz semy kontekstowe (reprezentujące porządek syntagmatyczny). W trakcie analizy składnikowej weryfikacji wysuwanych hipotez dokonywałam nie za pomocą poszukiwania w rzeczywistości ich potwierdzeń, lecz co łatwiejsze – ich zaprzeczeń (sprowadzanie do sprzeczności i poszukiwanie kontrprzykładów).

Dwa kolejne ujęcia stanowią próbę dopełnienia opisu prowadzonego w ramach modelu semantyki strukturalnej za pomocą odwołania się do głównych założeń modelu semantyki kognitywnej i kulturowej. W pierwszej kolejności podjęłam próbę rekonstrukcji mechanizmów dotyczących rozwoju znaczeń metaforycznych centralnych czasowników badanego pola. Ich opis prowadzony w aspekcie semantyczno-kognitywnym wykazał, że w porównywanych

językach są one podobne. Prototypowe użycia badanych wyrażen realizują się w ramach źródłowej domeny przestrzeni fizycznej. Podstawowe znaczenia przestrzenne wyznaczone dla czasowników *jeść/ecmь* stanowią podłoże derywacji pozostałych znaczeń przestrzennych i nieprzestrzennych, które wyłoniły się w wyniku konkretyzacji bądź metaforycznego rozszerzenia na drodze subkategoryzacji leksykalnej kontekstu. W obrębie domeny docelowej wyodrębniłam dwa główne obszary. Domena temporalna objęła dwie sytuacje, w których 1) TR reprezentuje osoby, a LM – zlokalizowane w czasie zdarzenia lub stany rzeczy, 2) TR reprezentuje zlokalizowane w czasie niekorzystne zdarzenia lub stany rzeczy, a LM – osoby. Z kolei w domenie mentalnej 3) TR reprezentuje osoby, a LM – niezlokalizowane w czasie byty abstrakcyjne. Na podstawie obserwacji materiału nasuwa się wniosek, że czynność jedzenia jest jednak w poszczególnych językach odmiennie kategoryzowana. Odzwierciedlają to różnice i ograniczenia w zakresie łączliwości bazowych czasowników pola jedzenia z rzeczownikami abstrakcyjnymi obserwowane w konfrontowanych językach, por. *ktoś zjadł całą wiedzę/kto-to усвоил знания; кто-то съел обиду/przełknąć zniewagę, połknąć obelgę, połykać krzywdę, upokorzenie, zniewagi*. Dane zjawisko pokazuje, że przy użyciach metaforycznych pewien podzbiór czasowników pola jedzenia zachowuje schemat wyobrazeniowy POJEMNIKA przysługujący centralnym jednostkom rozpatrywanego pola.

Różnice w kategoryzowaniu czynności jedzenia między językiem polskim a rosyjskim ujawniają także liczne konwencjonalne wyrażenia metaforyczne opisane w myśl założeń teorii metafor pojęciowych. Poddany oglądowi materiał dokumentuje występowanie ośmiu wspólnych dla języka polskiego i rosyjskiego typów metafor pojęciowych:

- NISZCZENIE JAKICHŚ PRZEDMIOTÓW TO JEDZENIE,
- USZKADZANIE CIAŁA TO JEDZENIE,
- NISZCZENIE KOGOŚ TO JEDZENIE,
- ZACHWYT NAD KIMŚ TO JEDZENIE,
- CZYTANIE TO JEDZENIE,
- POŁYKANIE WYRAŻEŃ JĘZYKOWYCH TO JEDZENIE,
- POCHŁANIANIE, WCIĄGANIE LUB POKRYWANIE JAKICHŚ PRZEDMIOTÓW BĄDŹ ZJAWISK OTACZAJĄCEJ RZECZYWISTOŚCI TO JEDZENIE,
- ZUŻYWANIE ENERGII, ZASOBÓW, PIENIĘDZY, CZASU ITP. TO JEDZENIE.

Analiza porównawcza ujawniła zarazem przypadki występowania wyrażen metaforycznych z czasownikami jedzenia, w których w ramach jednego z języków mamy do czynienia z użyciem czasownika poziomu podstawowego, a w ramach drugiego – czasownika odnoszącego się do poziomu niższego albo z użyciem czasownika poziomu podstawowego

w jednym języku i jego ekspresywnego synonimu w drugim języku, por. *дым ест глаза/dym gryzie w oczy*; *хлопка ест пыку/kwas żre skórę* itp.

Trzecia część analizy semantycznej prowadzona w perspektywie kulturowej miała na celu wyznaczenie podstawowych składników konotacyjnych przysługujących centralnym czasownikom w polu jedzenia oraz ich ekspresywnym synonimom, a także dokonanie przeglądu reprezentatywnych grup wyrazów ekspresywnych wraz z próbą rekonstrukcji utrwalonego w nich językowego obrazu jedzenia. Przeprowadzony „rozbiór” semantyczny najczęstszych w użyciu polskich i rosyjskich frazeologizmów oraz przysłów z czasownikami jedzenia pozwolił wyłonić charakterystyczny dla nich zestaw konotacji znaczeniowych. W wypadku neutralnych leksemów *jeść/есть* są to składniki: [niekulturalnie] [dużo] [mało] [pracując na swoje utrzymanie]. Z kolei ekspresywne czasowniki *żreć/жрать* konotują: *jeść* [niekulturalnie] [dużo]. W wyniku porównania ustaliłam ponadto, że konotacja [niszczyć] przejawia się w znaczeniu czasowników *есть* i *żreć*, przy czym nie stwierdza się jej występowania w znaczeniu leksemów *jeść* oraz *жрать*, por. *едкое вещество/*substancja jedząca*; *substancja żrąca/*жпывее вещество*. Jest to zatem kolejny przykład ujawniający różnice w sposobie kategoryzacji czynności jedzenia w porównywanych językach.

Przeprowadzona charakterystyka wybranych grup synonimów ekspresywnych pozwoliła rzucić także pewne światło na kluczowe mechanizmy w zakresie rozbudowy pola czasowników jedzenia. Należy podkreślić, że sporządzony przeze mnie rejestr ekspresywnych czasowników jedzenia jest bardzo rozległy. Polski wykaz obejmuje 182 wyrazy, a rosyjski – 189 wyrazów. Neutralne jednostki centralne oraz ich derywaty słowotwórcze rozwijają wokół siebie regularne ciągi synonimów – pochodnych ekspresywnych czasowników *żreć/жрать*. Z konfrontacji materiału wynika jednak, że nie w każdym wypadku obserwujemy tu międzyjęzykową „symetrię”, por. *nadjadać – nadżerać*, *podjadać₁ – podżerać₁/надъедать – [-]*, *подъедать₁ – [-]*.

Ważną rolę w poszerzaniu pola czasowników jedzenia odgrywają regularna metaforyzacja znaczeń oraz procesy skojarzeniowe. W rezultacie zmian w obrębie znaczenia leksykalnego wyłoniło się wiele ekspresywnych czasowników motywowanych nazwami innych czynności fizycznych (co świadczy o płynności granic i przenikaniu się pól leksykalnych). Wśród nich wspólne dla języka polskiego i rosyjskiego są wyrazy motywowane czynnościami odnoszącymi się do energicznego działania skierowanego na obiekt przy użyciu jakiegoś narzędzia, umieszczania czegoś w jakimś miejscu oraz usuwania czegoś, zwykle za pomocą jakiegoś narzędzia. W poszczególnych językach w badanych szeregach można jednak zaobserwować pewne różnice ilościowe, por. *mlócić₂*, *rqbać₄/лупить, молотить, рубать₂*,

рубить, мочить, трескать. Oprócz tego materiał leksykalny ujawnia przykłady metaforycznych czasowników jedzenia motywowanych nazwami innych czynności fizycznych, których występowanie stwierdza się wyłącznie na płaszczyźnie jednego z języków, por. *wiosłować, уминать*. Najbardziej oddalone od centrum pola są czasowniki powstałe w wyniku różnego typu skojarzeń. W porównywanym materiale wspólne dla obu języków są asocjacje dotyczące części ciała związanych z procesem odżywiania, por. *wdupiać/кишкануть, унунуть*. Przez pryzmat skojarzeń anatomicznych w konfrontowanych językach utrwalił się dość podobny, choć nie identyczny obraz czynności jedzenia. Jeśli chodzi o wyrazy ekspresywne motywowane skojarzeniami innego typu, notuje się także czasowniki mające swoją reprezentację tylko w jednym języku. W polszczyźnie są to potoczne czasowniki motywowane nazwami potraw, dań oraz utensyliów kuchennych (np. *pączkować, zupczyć, korytkować*). Z kolei materiał języka rosyjskiego dostarcza przykładów czasowników wywołujących skojarzenia z niektórymi zwierzętami (*хомячить*), postaciami literackimi (*винунунуть*), a także niektórymi sytuacjami (np. *усиживать*). Opis semantyczno-kulturowy ukierunkowany na zrekonstruowanie językowego obrazu jedzenia pozwolił zatem uchwycić nie tylko dość wyraźne podobieństwa, ale też niektóre formalno-semantyczne różnice dotyczące portretowania czynności jedzenia utrwalone przez poszczególne systemy.

Obrana metoda analizy polskich i rosyjskich czasowników jedzenia (w jej poszczególnych odsłonach) pozwoliła na wyodrębnienie znaczącej podklasy słownictwa tematycznego obu języków oraz dokonanie próby jej porównawczej interpretacji. Proces przyswajania języka obcego bowiem zasadza się na podejmowaniu wysiłków mających na celu dotarcie do jego systemu. Bez zgłębiania i porównywania systemów nie możemy mówić ani o znajomości języka, ani o skutecznej komunikacji międzyjęzykowej, z udanym przekładem włącznie. W podejściu, jakie proponuje Apresjan, metodą przybliżania bogactwa synonimicznych środków jakiegoś języka odbiorcom obcojęzycznym jest nie przekład czy podawanie pozornych ekwiwalentów, lecz dokładne eksplikacje podobieństw i różnic między synonimami tego języka oparte na kompetencji rodzimego użytkownika.

Zaproponowane przeze mnie opisy semantyczne nie pretendują, rzecz jasna, do miana wolnych od uchybień i wyczerpujących. Starając się możliwie rzetelnie opracować wybraną grupę słownictwa w aspekcie porównawczym, przyjęłam szerszą perspektywę analizy, która na podstawie przyjętego założenia pozwoliła wyodrębnić i scharakteryzować wszystkie czasowniki należące do pola jedzenia. Mam naturalnie świadomość, że każdy z tych wyrazów można uczynić przedmiotem odrębnego badania w świetle różnych teorii językoznawczych. Podobnie zresztą jak i wyróżnione w trakcie analizy składnikowej zbiory synonimów

tworzących w obrębie pola czasowników jedzenia właściwy mu układ mikropól. Przedstawione w pracy propozycje opisu struktury znaczeniowej polskich i rosyjskich czasowników jedzenia (schematy sememów) mogą stanowić punkt wyjścia do przeprowadzenia kolejnych (kontrolnych) testów semantycznych. Gruntownej analizie wymaga przy tym kwestia wykształcania się znaczeń metaforycznych, a także wykrywania konotacji znaczeniowych wśród pozostałych czasowników w polu jedzenia. Bardziej szczegółowego namysłu i opisu domagają się z pewnością również ekspresywne czasowniki jedzenia.

Czasowniki jedzenia zarówno w językoznawstwie polonistycznym, jak i rusycystycznym były do tej pory dość słabo rozpoznane i najmniej opisaną klasą wyrazów, która z wyjątkiem nielicznych opracowań o charakterze częściowym nie doczekała się szczegółowego, a zarazem syntetyzującego ujęcia. Jednocześnie wyraźnie brakowało w literaturze lingwistycznej opracowań poświęconych danej tematyce, rozpatrywanej w aspekcie konfrontatywnym. Przedstawiona monografia w moim zamyśle miała wypełnić tę lukę. Otrzymane w pracy wyniki badań konfrontatywnych zestawiałam w załącznikach. Mogą one znaleźć zastosowanie w dydaktyce szkolnej i akademickiej: przy opracowywaniu pomocy naukowych dla osób uczących się języka polskiego i rosyjskiego jako obcego, podczas tworzenia słowników (jednojęzycznych i dwujęzycznych), a także w praktyce przekładu. Rezultaty przeprowadzonej analizy semantycznej dają ponadto podstawy do podjęcia szerszych studiów porównawczych nad czasownikiem słowiańskim.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych wraz z opisem działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

a) Pozostałe osiągnięcia naukowo badawcze

Prace badawcze prowadzone przeze mnie od czasu podjęcia studiów doktoranckich na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego dotyczyły kilku obszarów. Moje publikacje układają się w trzy główne cykle tematyczne poświęcone opisowi znaczenia wyrazów oraz ich użycie w tekście, a także problemom przekładu.

Pierwotnym impulsem do podjęcia badań leksykalno-semantycznych nad polskim i rosyjskimi czasownikami jedzenia bowiem była dla mnie lektura tekstów literatury pięknej obfitujących w opisy rozmaitych „scen” jedzenia. Pierwsze próby analizy leksyki czasownikowej dotyczącej jedzenia i picia przeprowadziłam w artykułach pt. *Czasowniki oznaczające fizjologiczną czynność jedzenia (na materiale powieści M. Musierowicz „Szósta*

klepka”); *O czasowniku „pić” i jego pochodnych (na materiale powieści M. Musierowicz „Szósta klepka”)*. Nieco później (po opracowaniu czasowników jedzenia w ujęciu systemowym) po raz kolejny zwróciłam uwagę na ich tekstowe realizacje (przyjmując perspektywę: od systemu do tekstu), por. *Czasowniki jedzenia w wierszu „Przymus” Wisławy Szymborskiej oraz piosence „Одна научная загадка...” Władimira Wysockiego*.

Następny ważny etap moich początkowych poszukiwań (prowadzonych w kierunku: od tekstu do systemu) stanowiła analiza pewnych grup semantycznych w obrębie czasowników oznaczających jedzenie. Moja uwaga koncentrowała się w szczególności na opisie wyrazów związanych z wydawaniem charakterystycznych odgłosów towarzyszących jedzeniu, co ukazuje następująca seria artykułów: *Onomatopeiczne czasowniki oznaczające fizjologiczną czynność jedzenia i picia w języku polskim; Polskie i rosyjskie czasowniki onomatopeiczne związane z czynnością picia; Русские и польские онomatопеические глаголы, связанные с действием еды; Онomatопеические глаголы „еды” и „питья” (на материале русского и польского языков); Polskie i rosyjskie czasowniki onomatopeiczne związane z czynnością jedzenia; Melodia konsumpcji zapisana w słowach. Rys lingwistyczny (na materiale polskim i rosyjskim)*.

Przedmiotem mojego zainteresowania były ponadto czasowniki percepcyjne związane z określaniem smaku oraz z czerpaniem przyjemności smakowej podczas jedzenia, a także czasowniki dotyczące fazy obróbki pokarmu. Dane zagadnienia omówiłam w artykułach: *Czasowniki czynnościowe związane z percepcją smakową (na materiale języka polskiego i rosyjskiego); Глаголы целенаправленного вкусового восприятия в русском и польском языках; O rozkoszach podniebienia, czyli kilka uwag na temat polskich i rosyjskich czynnościowych czasowników percepcji smakowej; Polskie i rosyjskie czasowniki fizjologiczne związane z mechaniczną obróbką pokarmu*. Przy okazji rozważań poświęconych charakterystyce poszczególnych grup czasowników jedzenia zwracałam również uwagę na rodzaj i funkcję przyłączanych przez nie wykładników miary i stopnia. Tej kwestii dotyczył artykuł pt. *Wykładniki miary i stopnia przy czasownikach oznaczających czynności jedzenia i picia (na materiale języka polskiego i rosyjskiego)*.

Próbę zarysu klasyfikacji polskich i rosyjskich czasowników jedzenia (podsumowania wstępnych badań) przedstawiają natomiast artykuły pt. *W sprawie klasyfikacji czasowników fizjologicznych sfery jedzenia i picia (na materiale języka polskiego i rosyjskiego); К вопросу о классификации глаголов физиологического действия еды и питья (на материале русского и польского языков)*. Omówione wyżej cykle artykułów należy traktować jako rekonesans badawczy w zakresie problematyki podjętej następnie w monografii habilitacyjnej.

Przygotowaniu tych pierwszych (próbnych) opracowań towarzyszyło sukcesywne gromadzenie zarówno materiału językowego, jak i prac teoretycznych (od 2007 roku). Na tej podstawie (w 2014 roku) wykrystalizowała się spójna koncepcja konfrontatywnego opisu polskich i rosyjskich czasowników jedzenia.

Jako rozwinięcie i uzupełnienie sporządzonej przeze mnie charakterystyki czasowników jedzenia (w ujęciu systemowym) można z kolei uznać prace, w których omawiam wybrane metafory motywowane czynnością jedzenia oraz dokonuję próby rekonstrukcji językowego obrazu jedzenia na materiale frazeologizmów i leksyki ekspresywnej w rozpatrywanym polu czasowników. Na daną serię artykułów składają się szkice pt. *Русские и польские метафоры, мотивированные актом приема пищи; Русские и польские устойчивые сравнения, характеризующие человека по манере есть; „Homo edens” в русских и польских фразеологизмах с анималистическим компонентом; Экспрессивная лексика в семантическом поле глаголов еды (на материале русского и польского языков)*.

Drugi (dość znaczny) obszar w obrębie prowadzonych przeze mnie prac badawczych zajmują publikacje poświęcone analizie zdań ogólnych rozpatrywanych na materiale tekstów aforyzmów. Szczegółowej analizie tych zagadnień była poświęcona moja rozprawa doktorska, której celem było skatalogowanie polskich i rosyjskich wykładników generalizacji oraz przybliżenie typowych dla aforystyki mechanizmów uogólniania. Na podstawie zgromadzonego korpusu tekstów udało mi się skonstruować swego rodzaju „gramatykę uogólnień”: przedmiotowych, jakościowych, ilościowych oraz temporalnych eksponentów generycznego rejestru komunikacyjnego. W wyniku całościowego ujęcia fenomenu generalizacji w powiązaniu z analizowanym gatunkiem wyodrębniły się bogate zasoby językowych nośników generyczności (częściowo potwierdzające hipotezę o generalizacji jako kategorii tekstowej aforyzmu). Zarówno polski, jak i rosyjski materiał aforystyczny ukazał podobne mechanizmy wyrażania uogólnień. Każda z rozpatrywanych grup materiałowych ujawniła przy tym swoją wewnętrzną specyfikę pod względem obserwowanych sposobów generalizowania, a także pewne międzyjęzykowe różnice systemowe, które starałam się uwzględnić w opisie. Przeprowadzone badanie ujawniło ponadto, że uogólnienia, jakich dokonuje człowiek w codziennej praktyce językowej, cechuje wyjątkowa różnorodność i kreatywność (w odróżnieniu od sformalizowanych ujęć tego problemu). Rezultaty badań dotyczących aforystycznych zdań ogólnych zostały przedstawione w monografii pt. *Zarys gramatyki uogólnień na materiale aforyzmów (ujęcie polsko-rosyjskie)*, będącej skróconą wersją rozprawy doktorskiej (ss. 330), która otrzymała wysoką ocenę recenzentów wraz z rekomendacją do druku. Za tym, że podjęte przeze mnie studia nad mechanizmami

generalizowania sądów na temat otaczającej rzeczywistości są ciągle aktualne, przemawia również fakt powoływania się na tę pozycję innych badaczy języka. Za ważne podsumowanie tego okresu studiów nad ogólnością aforyzmu (z syntetycznym wykładem omawianych zagadnień) można również uznać artykuł pt. *Заметки о грамматике обобщений (на материале афоризмов)*, opublikowany w języku rosyjskim na łamach czasopisma punktowanego „Studia Rossica Posnaniensia” w 2015 roku.

Dociekania dotyczące językowej natury aforystycznych zdań ogólnych stopniowo poszerzyły się też o inne zagadnienia lingwistyczne. Rozwinięcie badań nad aforyzmem zapoczątkowanych w rozprawie doktorskiej stanowi kolejna seria artykułów o problematyce tekstologiczno-gatunkowej. Zaliczają się do niej następujące opracowania: *O stylizacji naukowej w aforyzmach*; *Научная стилизация в афоризмах*; *Несколько замечаний о двойной природе афоризма (лингвистический подход)*; *К вопросу о двойной природе афоризма (лингвистический подход)*; *On the dual nature of the aphorism (a linguistic approach)*; *О феномене «текста в тексте» (лингвистический подход к изучению афоризма)*.

Uzupełnieniem problematyki rozpatrywanej w ramach rozprawy doktorskiej była z kolei seria artykułów prezentowanych podczas krajowych i międzynarodowych konferencji tematycznych. Część z nich została poświęcona zagadnieniom klasyfikacji zdań ogólnych: *Zdania ogólne generyczne (na materiale aforyzmów)*; *Zdania ogólne typizujące (na materiale aforyzmów)*; *Generalizacja w stereotypie na przykładzie aforyzmów (rosyjsko-polska konfrontacja)*; *Nieokreśloność w służbie ogólności (na materiale aforyzmów)*; *Под естественный в обобщенно-типизирующих предложениях (русско-польское сопоставление на материале афоризмов)*. W pozostałych natomiast omawiałam bardziej szczegółowe kwestie dotyczące referencji ogólnej w zdaniu aforystycznym. O uogólniającym użyciu nazw własnych jako semantycznych ekwiwalentów nazw pospolitych w aforyzmach traktuje artykuł pt. *Антропонимы в контексте уогólnяяącym (на примере афоризмов в языке росыјским і польским)*. Na niektóre jakościowe przejawy generalizacji zwracam uwagę w artykułach poświęconych tekstowemu użyciu superlatywów oraz uniwersalnych jednostek miary: *Kilka uwag o uogólniającym użyciu form stopnia najwyższego przymiotnika w tekstach афоризмов (на материале росыјским і польским)*; *W kwestii zastosowania uniwersalnych jednostek miary w афоризмах (на материале росыјским і польским)*. W artykule pt. *Предикаты итеративные в текстах афористических (на материале языка росыјского і польского)* wskazuję natomiast na rolę czasowników wielokrotnych w wyrażaniu treści uniwersalnych.

W cyklu prac poświęconych wykrywaniu mechanizmów uogólnień na materiale aforyzmów mieszczą się ponadto moje pierwsze artykuły opublikowane przed obroną pracy doktorskiej (przedstawiane również w trakcie konferencji językoznawczych). Wprawki te dotyczyły opisu form temporalnych (*praesens gnomicum*, *futurum gnomicum*, aoryst gnomiczny), okoliczników gnomicznych (temporalnych i lokatywnych), a także analizy znamiennej dla aforystyki panchronicznego użycia imperatywu w kontekście przykazań, zaleceń, przestróg, rad lub życzeń. Ponadto podejmowałam również próby opisu charakterystycznych dla tekstów aforyzmów konstrukcji składniowych (zob. Załącznik 4).

Trzeci (mniejszy) obszar w mojej pracy badawczej wyznaczają publikacje poświęcone problemom przekładu. Analiza strategii tłumaczenia nazw własnych oraz nazw realiów w rosyjskim przekładzie powieści Małgorzaty Musierowicz *Szósta kleпка* została przedstawiona w artykułach pt. *О передаче персоналий в русском переводе книги М. Мусерович «Целестина, или шестое чувство»*; *О передаче хремотонимов в русском переводе книги М. Мусерович «Целестина, или шестое чувство»*.

Oprócz referowanych wyżej monografii oraz głównych cykli tematycznych artykułów w moim dotychczasowym dorobku naukowym mieszczą się również prace redakcyjne. Od 2012 roku wspólnie z Gabrielą Wilk zredagowałam 4 tomy zbiorowe z serii: *Prace naukowe młodych filologów Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego (z udziałem studentów i doktorantów z polskich i zagranicznych uczelni)*. Spis moich publikacji obejmuje ponadto jedną recenzję (omówienie) rozdziału traktującego o problemach statusu referencyjnego wypowiedzi w monografii zbiorowej pt. *Podstawowe struktury zdaniowe współczesnych języków słowiańskich: białoruski, bułgarski, polski* pod redakcją Aleksandra Kiklewicza i Małgorzaty Korytkowskiej.

Reasumując, przedstawione publikacje odzwierciedlają dwa główne etapy w ewolucji moich poszukiwań optymalnych metod konfrontatywnego opisu materii językowej, które dawałyby wymierne i użyteczne wyniki. System i tekst wzajemnie warunkują swoje istnienie – system realizuje się w tekstach, teksty natomiast ujawniają system. Nurt badań semantycznych we współczesnej lingwistyce postuluje skupienie uwagi na języku, przesuwając środek ciężkości z tekstu na system. Uwolnienie się z więzów „języka świętującego” umożliwia bowiem badaczom zgłębianie tego, co podstawowe, a więc naturalnych i dosłownych wypowiedzi. Jeśli więc chodzi o moje plany naukowe, myślę, że będę kontynuować pracę nad konfrontatywnym opisem języka z zastosowaniem metod analizy semantycznej. Na takie opracowanie zasługują z pewnością czasowniki picia. Zarówno w polszczyźnie, jak i w języku rosyjskim dana klasa wyrazów ma pokaźną reprezentację. W szczególności dotyczy to leksyki

czasownikowej związanej z piciem alkoholu. Pierwszą próbę analizy zebranego materiału leksykalnego przeprowadziłam w artykule poświęconym czasownikom motywowanym nazwą napoju. Rozwinięcia niewątpliwie domagają się również pewne kwestie podjęte w ramach rozprawy habilitacyjnej. Przykładowo, na temat tego, jak jedzą ludzie i zwierzęta (nie tylko przez pryzmat stereotypów językowych), chciałbym się wypowiedzieć na łamach interdyscyplinarnych „Zoophilologiców”, łącząc perspektywę *animals studies* z perspektywą *food studies*. Naturalnym dążeniem filologa odkrywającego system języka obcego jest sprawna komunikacja w tym języku, która realizuje się w konkretnych tekstach. Moje wysiłki na rzecz systemowego opisu języka będą w związku z tym dopełniały kolejne próby analiz tekstowych (zwłaszcza tekstów przekładów). Obecnie przygotowuję wystąpienie konferencyjne dotyczące problemów tłumaczenia na język rosyjski frazeologizmów obcego pochodzenia w aforyzmach Stanisława Jerzego Leca. Planuję ponadto zanalizować opublikowane niedawno śląskie przekłady bajek Iwana Kryłowa.

Oprócz badań leksykalno-semantycznych, tekstologicznych i przekładoznawczych nowy etap moich studiów filologicznych wyznaczają zagadnienia socjolingwistyczne. W ostatnim czasie uczestniczę w pracach zespołu realizującego międzynarodowy polsko-niemiecki projekt badawczy pt. *Etnolekt śląski a język polski i niemiecki. Socjolingwistyczne i psycholingwistyczne aspekty podwójnej językowej hybrydyzacji* pod kierunkiem prof. Jolanty Tambor oraz prof. Patricia Zeller.

Prowadzona przeze mnie dotychczas działalność naukowa nie ograniczała się wyłącznie do publikowania prac, ale wiązała się też ściśle z aktywnym udziałem w konferencjach tematycznych. Przed uzyskaniem stopnia doktora wzięłam udział w 5 krajowych konferencjach językoznawczych organizowanych przez Uniwersytet Śląski w Katowicach (2003), Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego (2004), Uniwersytet Jagielloński (2004) oraz Uniwersytet Szczeciński (2005, 2006). Po uzyskaniu stopnia doktora reprezentowałam Uniwersytet Śląski podczas 16 konferencji krajowych zorganizowanych przez Uniwersytet Szczeciński (2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013), Uniwersytet Rzeszowski (2008, 2012), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (2009), Uniwersytet Mikołaja Kopernika (2013), Akademię im. Jana Długosza (2014) oraz Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego (2008, 2014, 2018). Wygłosiłam również 14 referatów na konferencjach zagranicznych w Rumunii (2007, 2008), w Niemczech (2008), w Rosji (2011, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019), na Łotwie (2008, 2010, 2014) i na Białorusi (2007). W ramach programu LLP/Erasmus obylałam ponadto szkolenie w uczelni partnerskiej w Daugavpils (2014). Dzięki uczestnictwu w konferencjach i szkoleniu miałam nie tylko

możliwość na bieżąco przedstawiać wyniki prowadzonych przeze mnie prac, ale też poznawać różne metodologie językoznawcze oraz nawiązywać kontakty i podejmować współpracę naukową.

Celem części moich delegacji zagranicznych w latach 2007–2019 było również odbycie kwerendy bibliotecznej. W trakcie kwerend przeprowadzonych w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Sankt Petersburgu (2014, 2015, 2017, 2018, 2019), w Bibliotece Narodowej Ukrainy (2008), a także w Bibliotece Uniwersytetu w Daugavpils (2014) pozyskałam materiały źródłowe (zwłaszcza słowniki) oraz trudno dostępną w Polsce rosyjską literaturę lingwistyczną niezbędną do podjętych przeze mnie studiów nad czasownikami jedzenia. Wyjazdy te umożliwiły mi zarazem zakup pomocy dydaktycznych do nauki języka rosyjskiego, współczesnej rosyjskiej beletrystyki oraz najnowszych przekładów literatury polskiej.

b) Opis działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Poza aktywnością naukową ważną część mojej pracy od początku zatrudnienia w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej stanowiła działalność dydaktyczna. Zdobywałam doświadczenie dydaktyczne, prowadząc najpierw ćwiczenia z praktycznej nauki języka rosyjskiego i tłumaczenia praktycznego, a następnie wykłady, ćwiczenia i konwersatoria z przedmiotów językoznawczych, takich jak: gramatyka opisowa języka rosyjskiego, gramatyka konfrontatywna, kultura języka, konwersatorium specjalizacyjne, lingwistyczna analiza tekstu, sztuka pisania. Od czasu uzyskania stopnia doktora powierzano mi również prowadzenie seminariów licencjackich (2008/2009, 2009/2010, 2012/2013, 2016/2017). Wypromowałam 37 licencjatów. W bieżącym roku akademickim sprawuję indywidualną opiekę promotorską w seminarium magisterskim. Do moich obowiązków dydaktycznych należało również pełnienie funkcji opiekuna roku oraz funkcji tutora w indywidualnej organizacji studiów. Powoływano mnie też na recenzenta prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) (ogółem 31). Studenci dobrze oceniają prowadzone przeze mnie zajęcia podczas ankietyzacji. Prowadziłam ponadto zajęcia dydaktyczne w ramach programów europejskich LLP/Erasmus i Erasmus + dla studentów 7 uczelni partnerskich Uniwersytetu Śląskiego: w Bari (2009), w Cluj-Napoca (2010), w Granadzie (2011), w Rydze (2012), w Tartu (2013), w Hrádec Kralové (2017) oraz w Ostravie (2018).

W obręb moich działań na rzecz dydaktyki uniwersyteckiej w latach 2003–2005 wchodziło również uczestniczenie w przeprowadzaniu egzaminów wstępnych na studia (układanie i sprawdzanie testów egzaminacyjnych). W roku akademickim 2004/2005 wspólnie

z Beatą Pawletko zajmowałam się układaniem harmonogramu zajęć w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej. W zakres pozostałych obowiązków organizacyjnych wchodziło także sprawowanie funkcji sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej (2003/2004, 2006/2007, 2008/2009, 2015/2016). W latach 2009–2013 byłam koordynatorem wymiany międzynarodowej oraz programu LLP/Erasmus w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej. Od roku 2012 jestem członkiem Kierunkowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia i koordynatorem prac tego zespołu w Zakładzie Językoznawstwa Konfrontatywnego i Translatoryki. Pełnię ponadto funkcję przedstawiciela młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych w Radzie Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego (kadencja 2016–2020).

Jeśli chodzi o działalność popularyzującą naukę, w 2008 roku organizowałam dla studentów Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej konkurs wiedzy o Ukrainie. Od roku 2009 wspólnie z Gabrielą Wilk sprawuję funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego „Sojuz” działającego w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej. Jako opiekun koła aktywnie włączałam się w realizację projektów mających na celu popularyzowanie języka i kultury rosyjskiej. Za ważne przedsięwzięcie w tym zakresie uważam zaaranżowanie studenckiej sesji językoznawczej, podczas której członkowie i sympatycy SKN „Sojuz” mieli okazję publicznego zaprezentowania wyników swoich prac badawczych. Zajmowałam się również opracowaniem publikacji koła pt. *Prace naukowe młodych filologów Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego*, pomagając studentom w redagowaniu tekstów naukowych. W ramach organizowanych dni otwartych przeprowadziłam lekcję pokazową języka rosyjskiego dla uczniów szkół średnich. Wspólnie ze studentami wzięłam też czynny udział (jako chórzystka) w pierwszym zorganizowanym przez koło koncercie piosenki rosyjskiej. Koncerty te przy coraz większym zaangażowaniu studentów rusycystyki w ramach *Spotkań z kulturą wschodniosłowiańską* odbywały się przez kilka lat podczas Festiwalu Nauki. Wielu spośród członków działających w SKN „Sojuz” podjęło następnie studia doktoranckie na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego.

W roku 2011 otrzymałam nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego za działalność organizacyjną, a w roku 2014 – za działalność naukowo-badawczą.

Agnieszka Gasz